

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTÉS

Igazságügyi pszichológus szakértőknek

Párkapcsolati erőszak az igazságügyi pszichológiai munkában

Trauma és hitelesség · PAS-kritika · Gyermekelhelyezés · ⚠️ **Magas kockázat**

A pszichológiai igazságügyi szakértői vélemény az egyik legnagyobb súlyú bizonyíték lehet a bírósági döntéshozatalban.

Az inkonzisztens vallomás nem hazugság — a trauma és a coercive control ismert következménye.

01

MIÉRT FONTOS?

- A pszichológiai igazságügyi szakértői vélemény az egyik legnagyobb súlyú bizonyíték lehet a bírósági döntéshozatalban. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Az inkonzisztens vallomás összhangban állhat a trauma ismert hatásaival — nem hazugságra utal. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- A coercive control nem hagy látható nyomot — de a szakértői értékelés felismerheti a mintázatot. [\[UK Home Office\]](#)
- A PAS nem szerepel a DSM-5 vagy az ICD-11 rendszerekben, tudományos státusza vitatott — önálló diagnózisként való alkalmazása szakmailag nem védhető. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- Gyermekelhelyezési ügyekben az erőszak előzményeinek szakértői feltárása kiemelt szempont. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Az áldozat patologizálása — PTSD, dependens személyiségjegyek mint hitelesség elleni érvek — szakmailag nem védhető megközelítés.

A trauma-informált megközelítés a nemzetközi szakmai ajánlások alapvető eleme — nem opcionális hozzáadott érték. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)

02

MIRE FIGYELJEK?

TRAUMA ÉS HITELESSÉG

- Töredékes, időben nem lineáris emlékezet — a trauma hatása, nem hamisítás jele. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Emocionális zsidbadás, diszszociáció a meghallgatás során. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Minimalizálás, önhibáztatás — a normalizált erőszak következménye.
- Korábbi nyilatkozattól való eltérés — félelem vagy nyomás hatására változtatott állítás. [\[ETBB\]](#)

AZ ELKÖVETŐ MINTÁZATAI

- DARVO (Freyd, 1997): tagadás, visszafordítás, áldozatszerep felvétele a szakértő előtt.
- Kooperatív, gondoskodó imázs a szakértő előtt. [\[UK Home Office\]](#)
- Szülői elidegenítés érvének alkalmazása. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- A vizsgálati folyamat, mint nyomásgyakorlási eszköz.

Az inkonzisztens vallomás összhangban állhat a trauma hatásaival — önmagában nem tekinthető a hiteltelenség bizonyítékának. [\[ETBB\]](#)

03

MIT KÉRDEZZEK?

Rövid · Traumaérzékeny · Szeparált értékelés

- Biztonságban érzi magát jelenleg?
- Félt a volt vagy jelenlegi partnertől?
- Előfordult-e fojtogatás vagy halálos fenyegetés? [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Van döntési szabadsága — pénzügyek, mozgás, kapcsolatok?
- Hogyan viselkednek a gyerekek a kapcsolattartások előtt és után?

Az érintett és az elkövető értékelése külön történjen — a közös helyzet befolyásolja a nyilatkozatokat. [\[National DFV Bench Book\]](#)

04

MIT TEGYEK?

- Trauma-informált értékelési megközelítés alkalmazása — széles körben elfogadott szakmai gyakorlat. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- A coercive control mintázatának értékelése az egyedi incidensek mellett. [\[UK Home Office\]](#)
- A gyermekelhelyezési vélemény kialakításakor a kockázatértékelés elengedhetetlen. [\[EU 2024/1385\]](#)
- PAS-hivatkozás esetén a DSM-5 és ICD-11 státusz rögzítése a véleményben. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- Gyermekvédelmi jelzés, ha a gyermek veszélyeztetettsége felmerül. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- A véleményben a trauma-hatások explicit azonosítása — nem patologizálásként, hanem kontextusként.

Az áldozat PTSD-diagnózisa vagy dependens jegyei nem érvek a hitelesség ellen — a traumatizáció kontextusaként értelmezendők. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)

05

MIT NE TEGYEK?

- | | |
|---|--|
| ✗ "Az inkonzisztens vallomás hazugságra utal." | ✗ "Ha tényleg bántalmazták volna, hamarabb szólt volna." |
| ✗ "A PTSD diagnózis kizárja a hiteles tanúvallomást." | ✗ "Nincs fizikai bizonyíték — nincs erőszak." |
| ✗ "A PAS alátámasztja a kapcsolattartást." | ✗ "A gyerek véleménye a szülői elidegenítés eredménye." |
| ✗ "Mindkét félnek egyenlő hitelessége van." | |

AZONNALI INTÉZKEDÉS SZÜKSÉGES, HA AZ ALÁBBIK BÁRMELYIKE FENNÁLL

- Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése. [\[Campbell et al. 2003\]](#)
 - Halálos fenyegetés (akár közvetlenül, akár burkoltan megfogalmazva). [\[EU 2024/1385\]](#)
 - Fegyverhez való hozzáférés vagy fegyverrel való fenyegetés. [\[National DfV Bench Book\]](#)
- Gyerekek fenyegetése vagy bántalmazása. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
 - Szakítás / elköltözés utáni fokozódó stalking. [\[EU 2024/1385\]](#)
 - Az értékelési folyamat során eszkalálódó fenyegetés. [\[EU 2024/1385\]](#)

A fojtogatás a későbbi súlyos vagy halálos erőszak egyik legerősebb ismert kockázati indikátora. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

Igazságügyi és bírói iránymutatások

National Domestic and Family Violence Bench Book (AU)	Gyermekek elhelyezése, coercive control, PAS-kritika, szakértői értékelés.
Judicial College – ETBB	Trauma és hitelesség, inkonzisztens vallomás, sérülékeny tanúk.
UK Home Office – Statutory Guidance	Coercive control azonosítása, DARVO, elkövető mintázatok.

Klinikai és trauma iránymutatások

SAMHSA TIP 57	Trauma-informált értékelés, PTSD és hitelesség, diszszociáció.
WHO – Responding to IPV	Pszichológiai következmények, szakértői kontextus.
Campbell et al. 2003	Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése (AJPH).

Nemzetközi jog

EU 2024/1385	Coercive control, gyermekelhelyezés, szakértői kötelezettségek.
Isztambuli Egyezmény	Igazságügyi rendszer szerepe, szakértői felelősség — nemzetközi standard.
CEDAW GR35	Állami igazságügyi kötelezettségek, nők elleni erőszak.

Megjegyzés: Magyarország az Isztambuli Egyezményt aláírta, de nem ratifikálta. Az itt hivatkozott standardokat az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény azonos tartalommal írja elő.

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Központ (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A szakértő nemcsak értékkel — hanem alakítja azt a valóságot, amit a bíróság lát.

ETIKUS MUNKAHELY PROGRAM
etikusmunkahely.hu